

Multidonatorski poverenički fond Svetske banke za podršku sektoru pravosuđa u Srbiji

Funkcionalna analiza pravosuđa Srbije

Izveštaj o statusu analize

Cilj našeg sastanka

- Ažurirani prikaz o tome gde se nalazimo u procesu izrade Funkcionalne analize
- Diskusija o osnovnim pitanjima/problemima koje smo identifikovali
- Traženje vaših pogleda o tim “osnovnim pitanjima”
  - Da li su to osnovna pitanja?
  - Šta vi mislite o njima?
  - Da li smo propustili nešto bitno?
- Izlaganje sledećih koraka za završetak Funkcionalne analize

Gde se nalazimo u procesu izrade Funkcionalne analize?

- Prikupljanje podataka
  - Većina podataka je prikupljena – zahvalnost institucijama
  - Uočene su pojedine nedoslednosti i propusti
  - Potrebno je neke podatke potvrditi
- Ankete – Percepcija pravosuđa u Srbiji
  - Velikog broja aktera je učestvovao u anketi (6.030 ispitanika)
  - Anketa o pristupu pravosuđu i fokusirane grupne diskusije
- Rad na terenu
  - Više od 20 poseta obavljeno na terenu
  - Još 3 posete na terenu zakazane za maj 2014.
- Razgovori sa partnerima
  - Više od 100 ljudi intervjuisano
  - Još nekoliko intervjuja u maju 2014.
- Radionice / Forumi
  - Održano 11 radionica
  - Biće još radionica u maju i junu 2014.

Izveštaj Funkcionalne analize:

Nacrt sadržaja

- Kratki prikaz
- Okvir učinka
  - Pokazatelji
  - Standardi EU
  - Izvori podataka
- Procena učinka
  - Potražnja za uslugama pravosuđa
  - Efikasnost u pružanju usluga pravosuđa
  - Kvalitet usluga pravosuđa
  - Pristup uslugama pravosuđa
- Analiza funkcionisanja sistema
  - Rukovođenje sistemom
  - Upravljanje i koordinacija
  - Analiza resursa: finansijski; ljudski, IT ; infrastruktura
- Preporuke
- Upravljanje rizikom
- Aneksi
  - Prethodne informacije, podaci, analiza postojećih podataka, tabele, itd.

Okvir učinka

- Učinak (rezultati i usluge)
  - Pokazatelji: efikasnost; kvalitet; pristup
  - Određivanje pokazatelja prema standardima EU
- Resursi (šta ulazi u kreiranje usluga)
  - Upravljanje i koordinacija
  - Finansijesije, ljudski resursi, IT, infrastruktura
  - Određivanje pokazatelja prema evropskim standardima

Izazov: standardi EU nisu uvek lako prepoznatljivi. A i kada jesu, nisu uvek precizni i ne mogu se uvek kvantifikovati

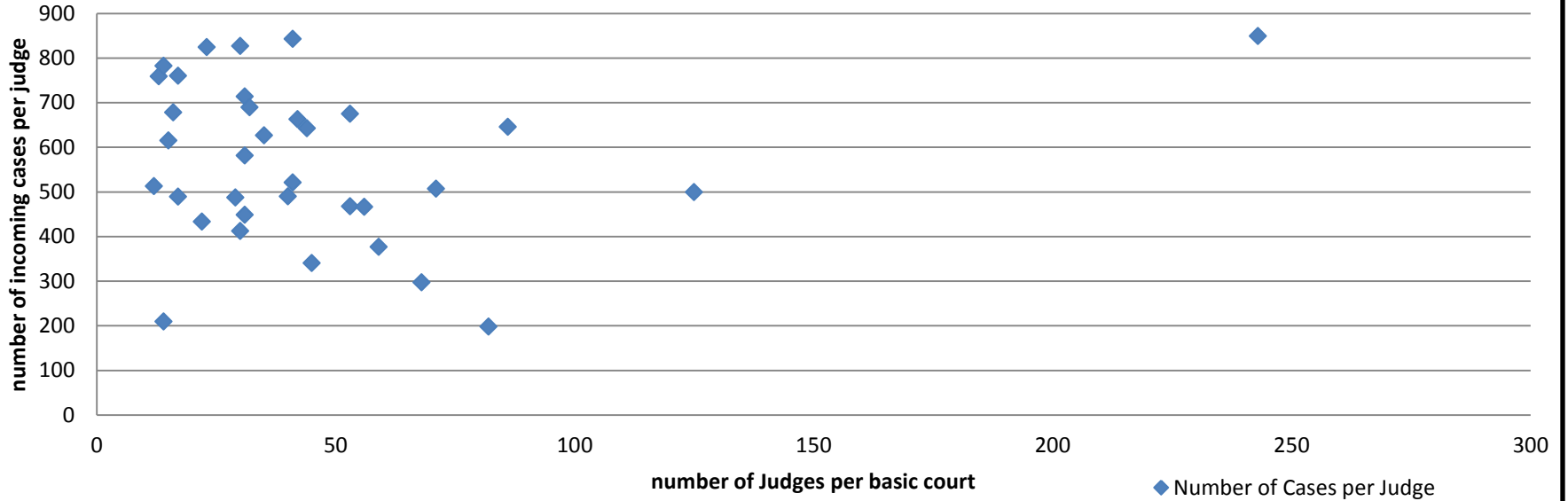
Procena učinka

Kakva je trenutna slika u pogledu efikasnosti, kvaliteta i pristupa?

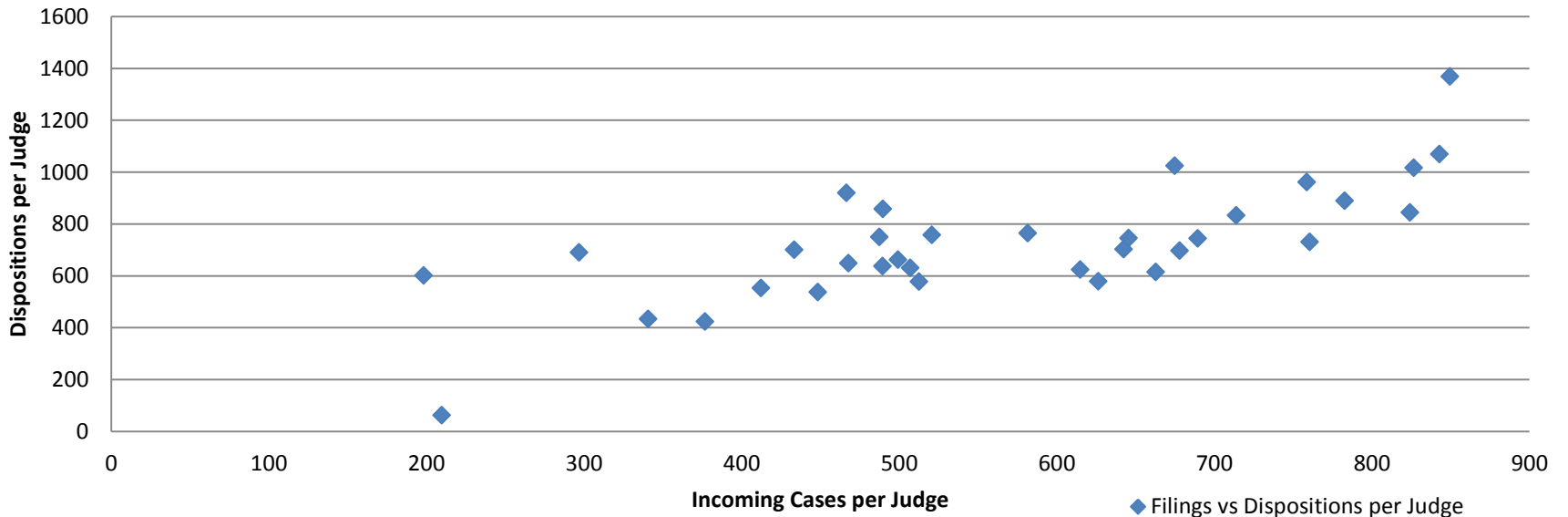
Procena učinka - efikasnost

- Ukupan br. novopripisanih predmeta se smanjuje.
- Podaci o br. predmeta su pomalo preuveličani.
- Filtriranje preuveličanih podataka otkriva da je opterećenost pravosuđa skromna.
- Velike disproporcije u učinku, naročito sa starim predmetima i produktivnosti pravosuđa.
- Procesna neefikasnost omogućava korisnicima da zloupotrebljavaju sudski proces.
- Sistem pravosuđa daje dobar rezultat u pogledu pravovremenosti u prvoj instanci. Ali to ne odlikava celokupno iskustvo korisnika. A sistem ne prati celokupan postupak u predmetu.
- Savladavanje priliva predmeta se popravilo i na nivou je s EU.
- Br. Starih predmeta u Srbiji je veći nego u uporednim zemljama EU.

Filings per judge vs. Size of Court, Basic Courts 2013

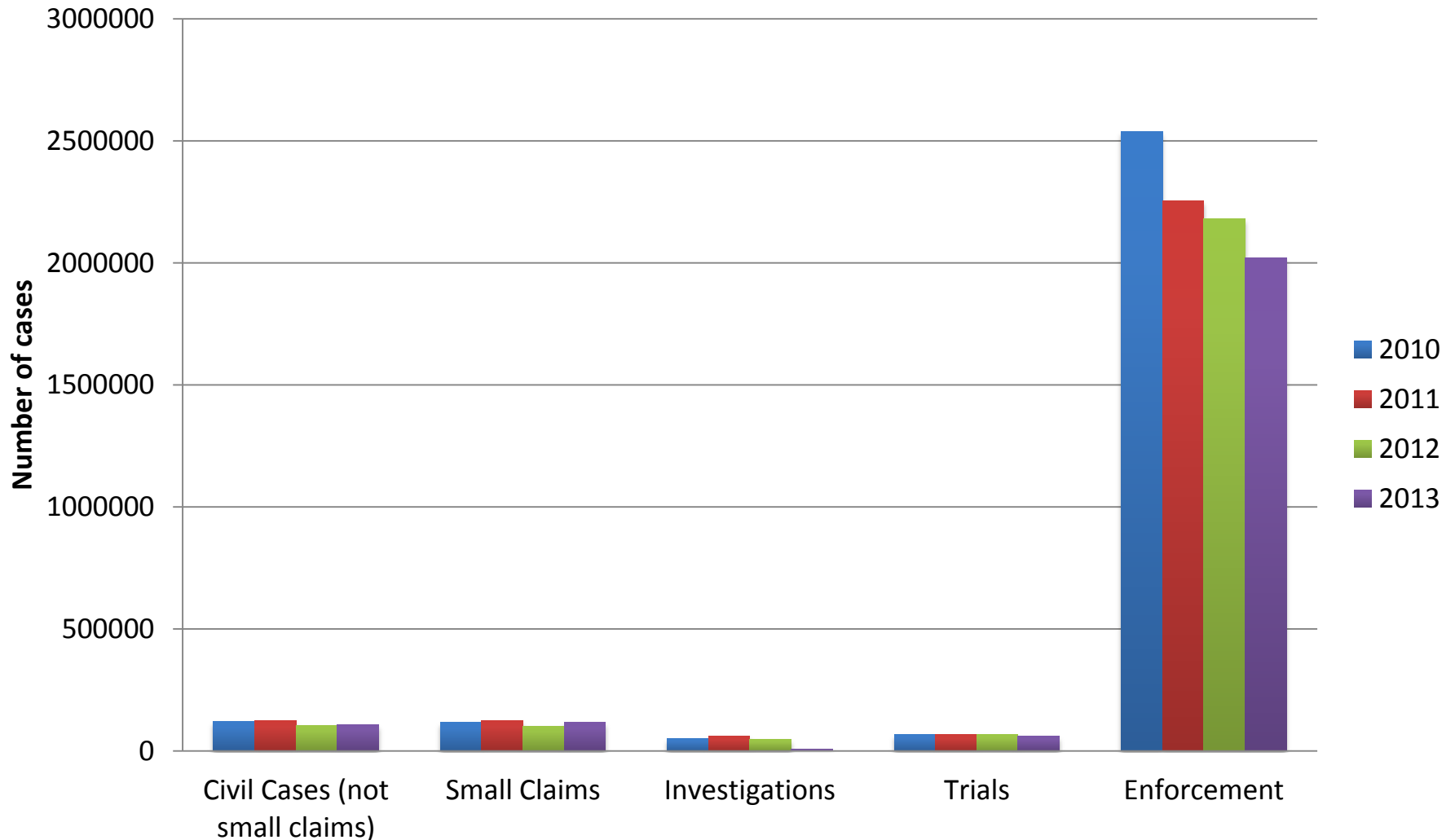

Per judge dispositions vs. per judge filings, Basic Courts 2013

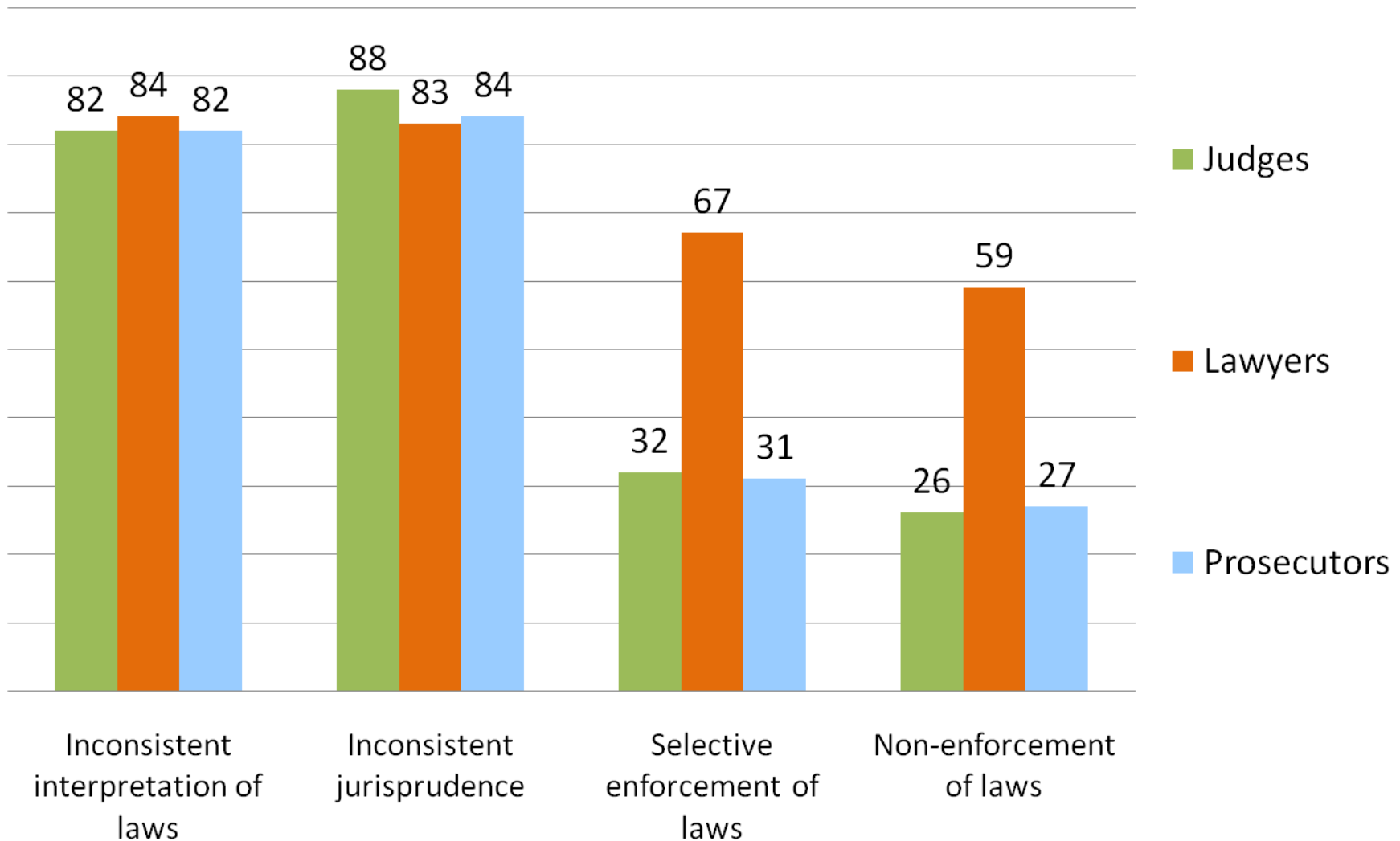
Broj nezavršenih predmeta osnovnih sudova, 2010-2013

Procena učinka - kvalitet

- Kvalitet zakonskih rešenja je ocenjen kao loš
  - kako u pogledu jasnosti tako i u pogledu pravičnosti
- Zapaža se da je kvalitet donošenja odluka loš
- Br. žalbi i br. ukinutih presuda varira
  - odslikava problem jednoobraznosti zakona
  - takođe se koriste kao procesne prednosti i zloupotrebe
- Pritužbe ESLjP su problematične
  - ali ograničene na specifične vrste predmeta
- I dalje široko-rasprostranjeno opažanje korupcije
  - ali ima pozitivnih pomaka

Problemi za koje se procenjuje da se često javljaju u primeni zakona, 2013

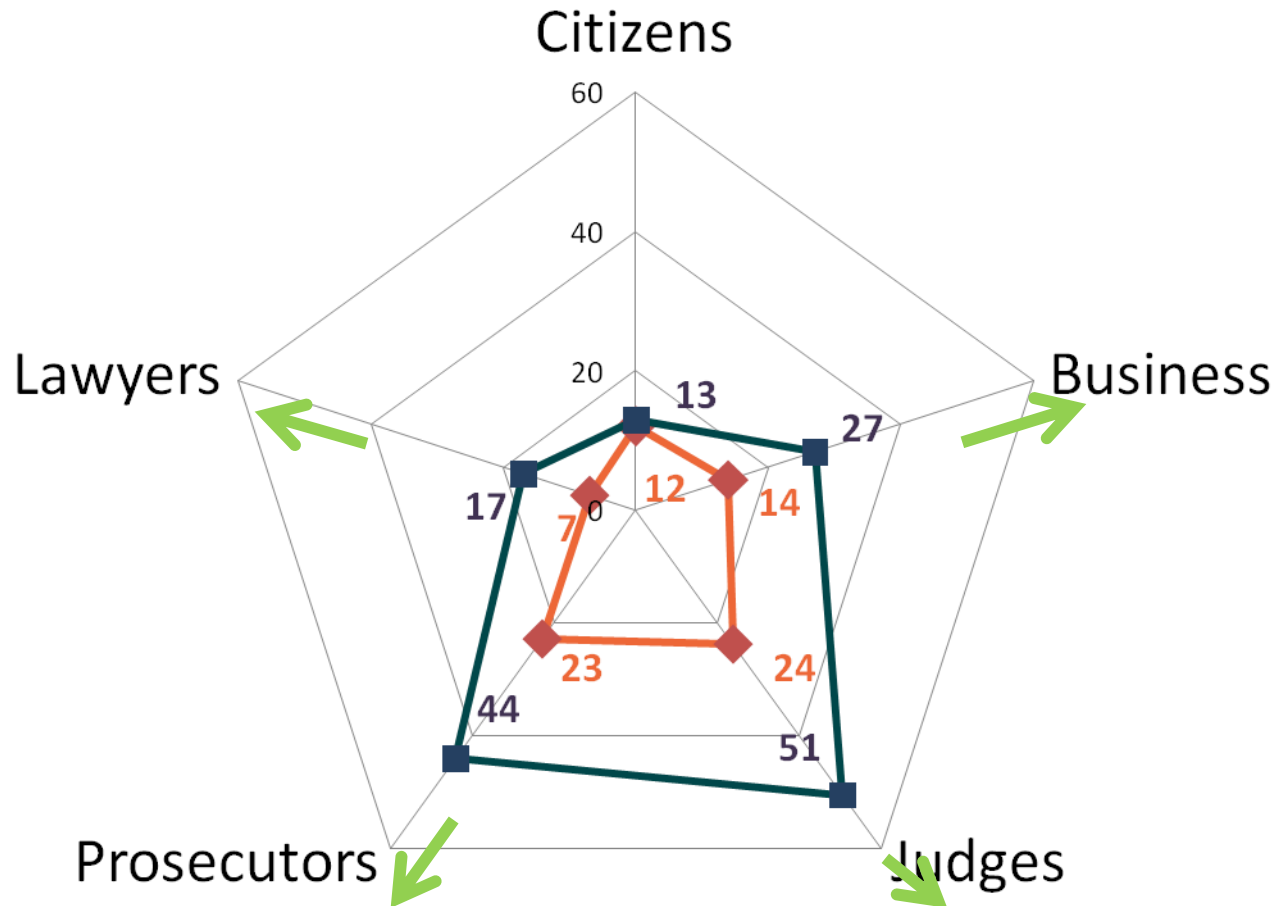

Opažanja o nepostojanju korupcije u sistemu pravosuđa, 2009-2013.

Percentage of respondents claiming that there is NO corruption

◆ 2009

■ 2013

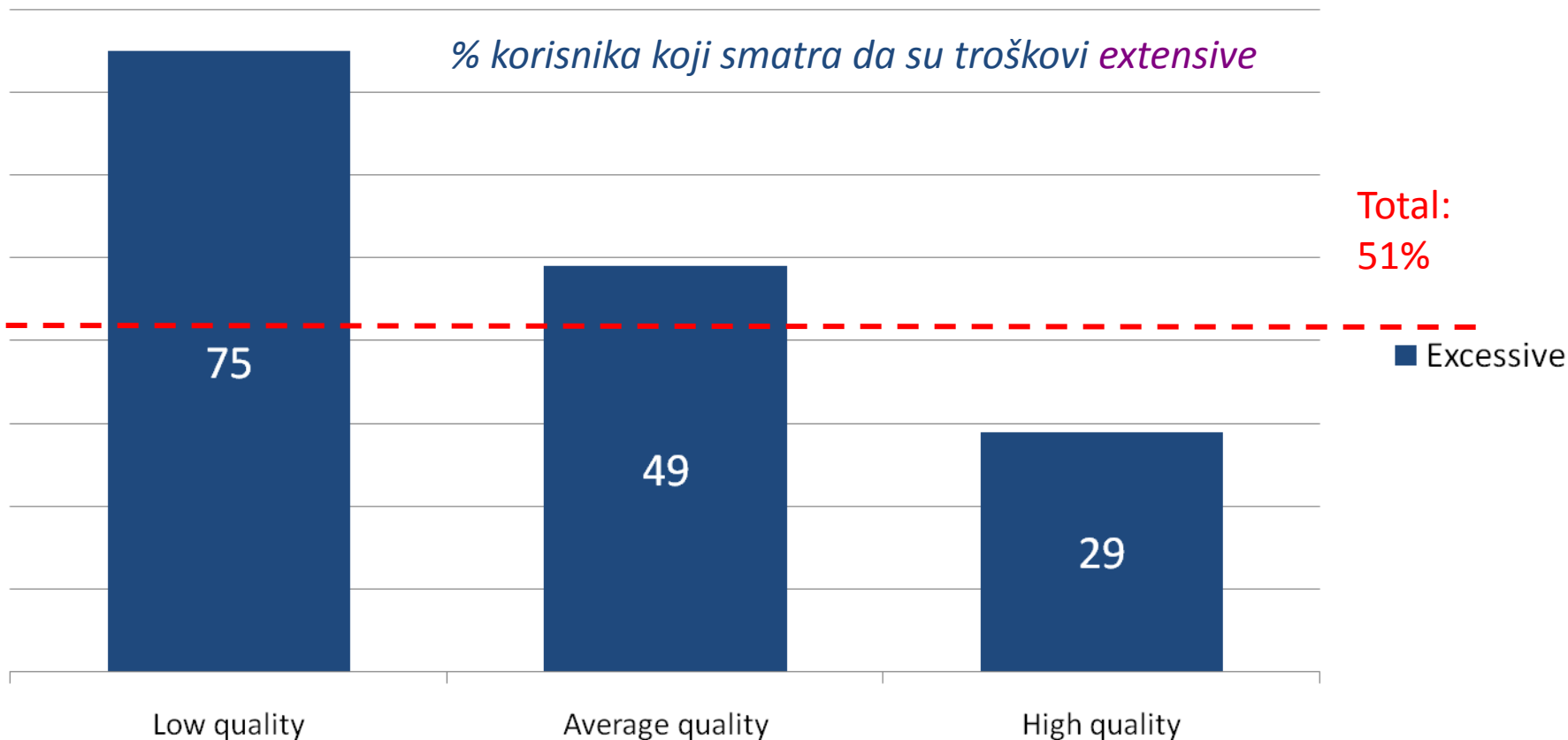
Procena učinka - pristup

- Materijalna dostupnost je najveća prepreka pristupu pravosuđu
- Pristup informacijama takođe predstavlja izazov
- Geografske/fizičke prepreke nisu najveća barijera
- Nedostatak alternativnih načina za rešavanje sporova/medijacije ograničava pristup

Opažanja o troškovima u odnosu na kvalitet usluge – iskustva građana, 2013.

Prema iskustvima građana, polovina njih zapaža da su ukupni troškovi njihovih sudskih predmeta preterani, ali...

*% korisnika koji smatra da su troškovi **extensive***

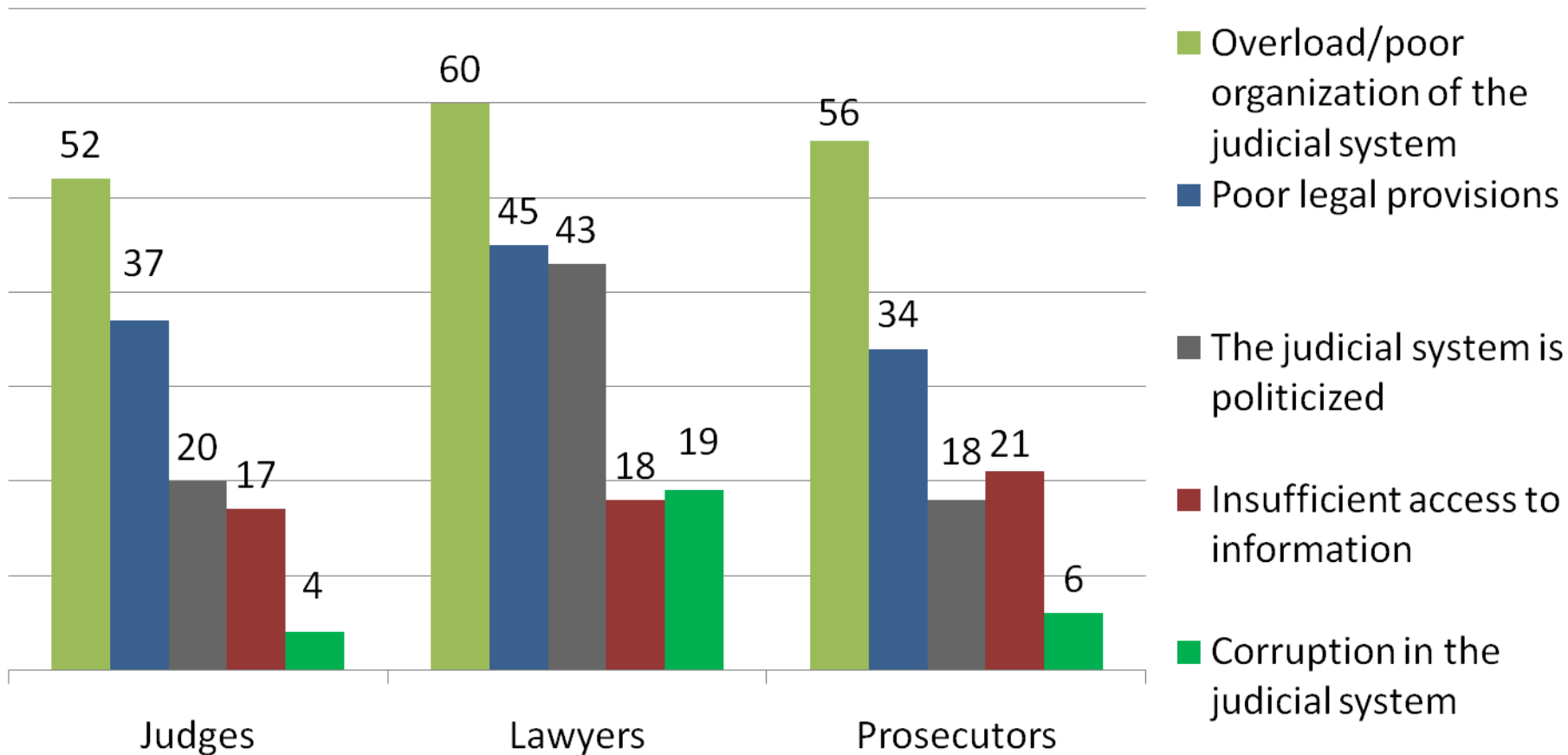
Ukoliko je kvalitet ocenjen dobrim, onda se trošak ne smatra preteranim

Procena učinka - sveukupno

- Gledano u celini, učinak odgovara standardima EU u nekim oblastima, dok je u drugim ispod. Još uvek je dostižno
- Učinak se poboljšava u domenu efikasnosti, a slabije u kvalitetu i pristupu
- Posle mnogih strukturalnih promena, sistem vapi za stabilnošću
- Efikasnost, kvalitet i pristup su tesno povezani

Razlozi za ocenu sistema pravosuđa kao nepotpuno pravičanog – sudije, tužioc, advokati, 2013.

% PROFESIONALACA KOJE NIJE OCENILO PRAVIČNOST KAO "UGLAVNOM PRAVIČNU"

NEMA RAZLIKE IZMEĐU 2009. I 2013.

Analiza funkcionisanja sistema

Šta ulazi u kreiranje usluga
pravosuđa?

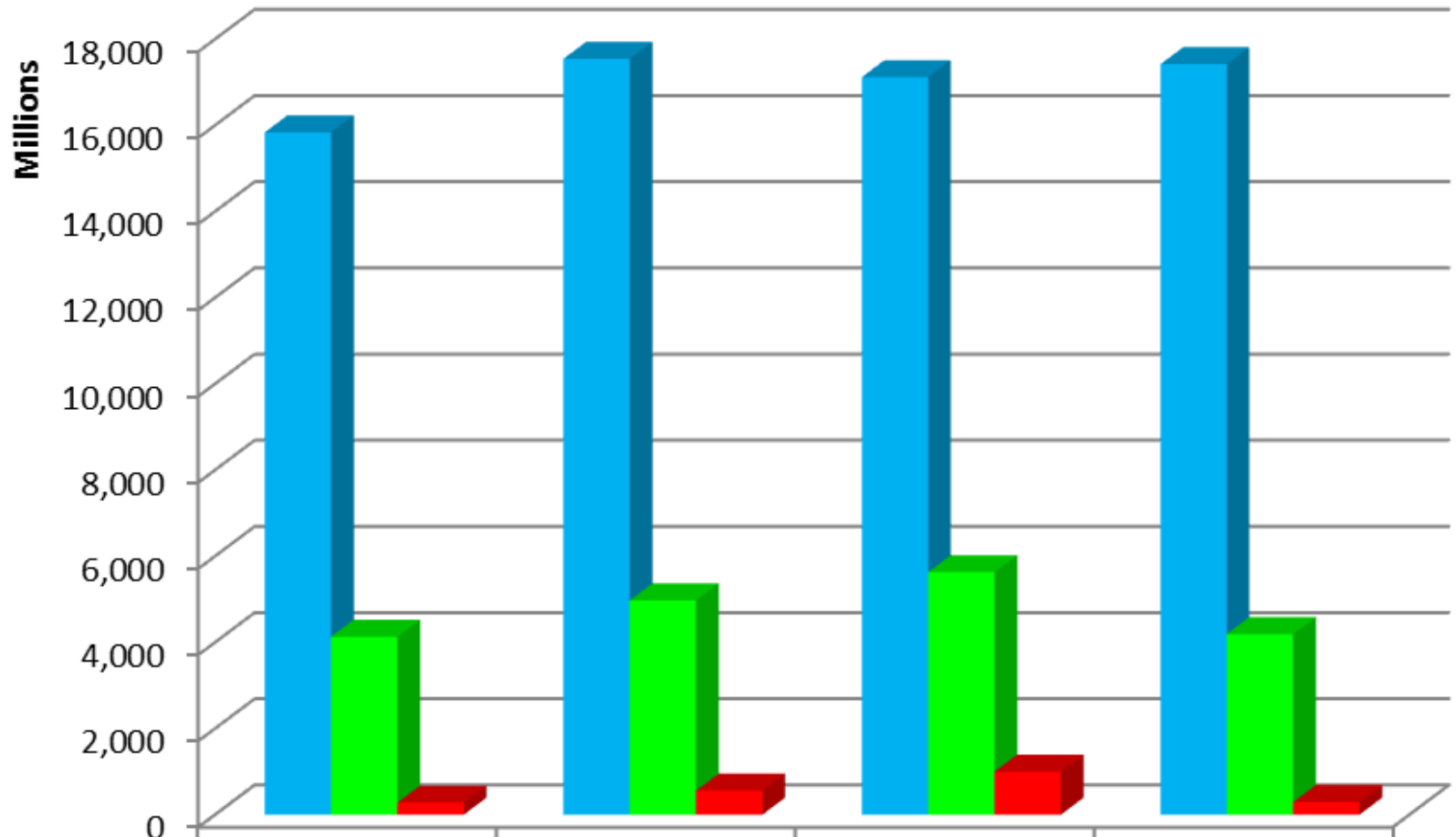
Funkcionalna analiza – Upravljanje

- Upravljanje se uglavnom fokusiralo na sudije i zakone
- Sledeća faza će morati da se usredsredi na sistem učinka i poboljšanja
  - Uspostavljanje okvira i metodologije za definisanje učinka
  - Lako praćenje (monitoring) tog učinka kroz ceo sistem od strane specijalizovanog osoblja VSS i DVT
- Potrebno je puno uraditi da se funkcije prenesu na VSS i DVT
  - Planiranje treba da odredi prioritete i šta treba da se realizuje odmah

Funkcionalna analiza – Rukovođenje

- Baza podataka za pružanje informacija upravi postoji
  - Ali se nedovoljno koristi jer su sistemi razjedinjeni i glomazni
- Mešavina resursa nije izbalansirana
  - 80% budžeta ide na plate
  - Nedostatak fleksibilnosti da se finans. sredstva i drugi resursi usmeravaju tamo gde i kad su potrebni
  - Malo prostora za promene u informacionoj tehnologiji (IT), infrastrukturi, inovacijama, itd.
- Sa ograničenim sredstvima, biće potrebno zajedničko programiranje i izbor

2010-13 Structure of Executed Court System Budget in 2013 RSD/CPI

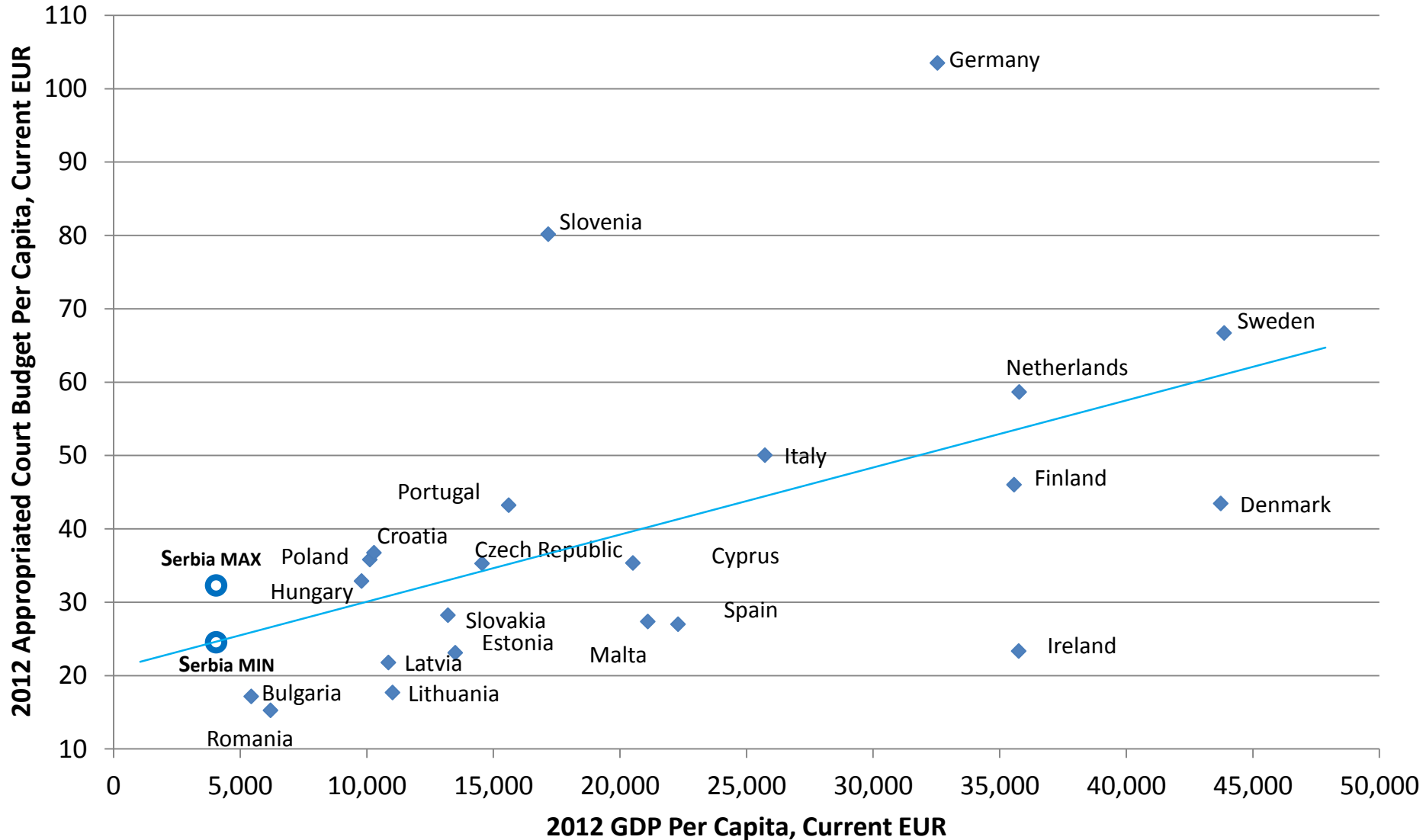

	2010	2011	2012	2013
Salaries	15,837,508,310	17,540,596,790	17,119,287,454	17,417,187,460
Current Less Salaries	4,132,417,327	4,972,580,362	5,629,666,970	4,192,777,476
Capital Investments	280,615,397	555,740,845	1,000,222,142	291,499,710

Funkcionalna analiza - finansije

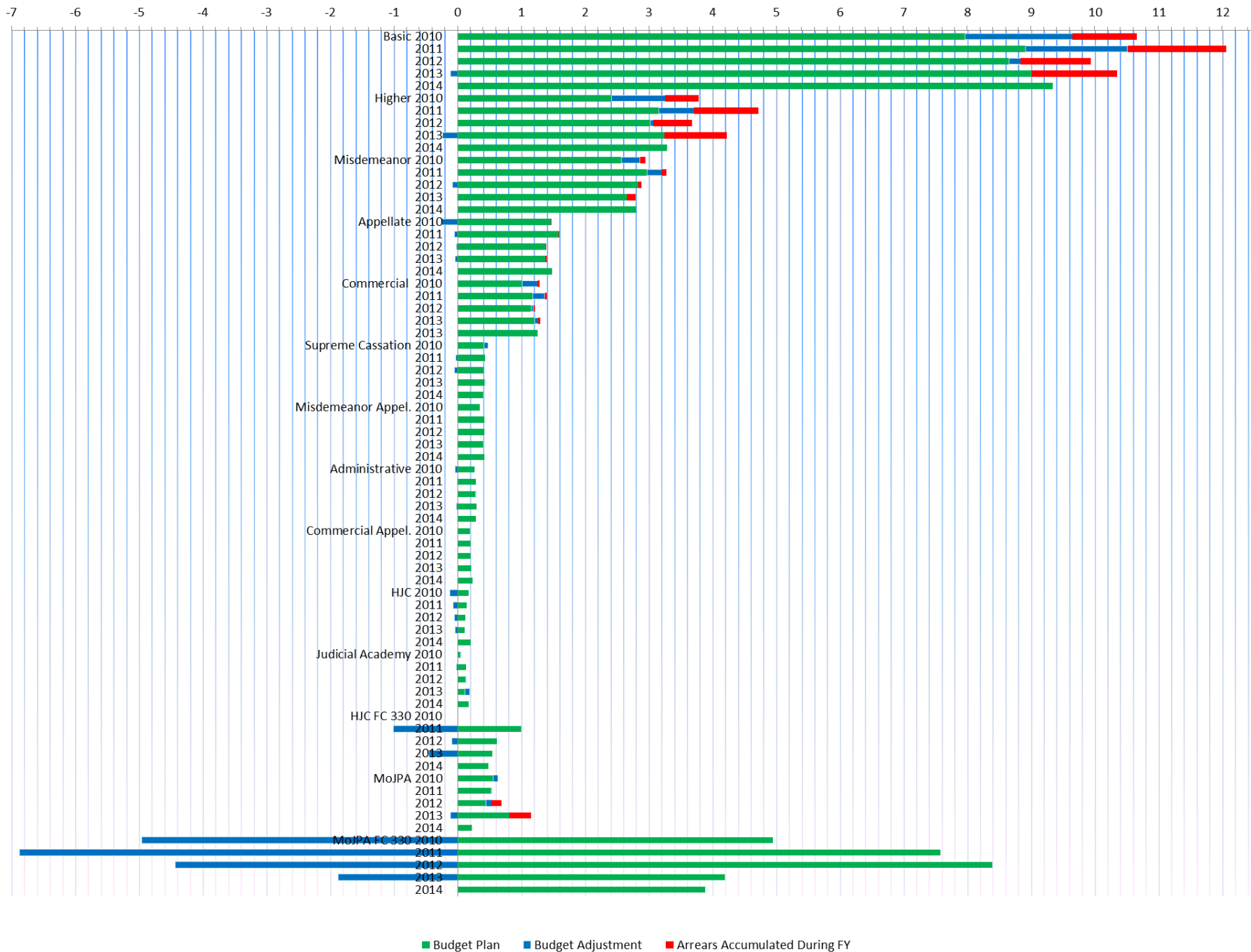
- Finansijski instrumenti su nedovoljno iskorišćeni za merenje i upravljanje učinkom
- Finansijska sredstva su u principu u nivou sa trendovima EU
- Potrošnja u mnogome prevazilazi budžet uz velike zaostatke u plaćanju osnovnim i višim sudovima
- Nedostatak predvidljivosti sredstava koja mogu biti potrošena, nebudžetirani mandati, ograničenja u premeštaju države sudove u stalnom stanju preživljavanja, bez osećaja kontrole i zainteresovanost za preduzimanje inicijativa
- Rascepanost finansijskog upravljanja
- Nerazumevanje razlike između kapitalnih investicija i tekućeg održavanja sputava efikasnost alokacija i odgovornost
- Malo podataka o zloupotrebama sistema finansijskog upravljanja za privatnu korist

Serbia and Selected EU Countries: Court Budget per Capita in Comparison with GDP per Capita

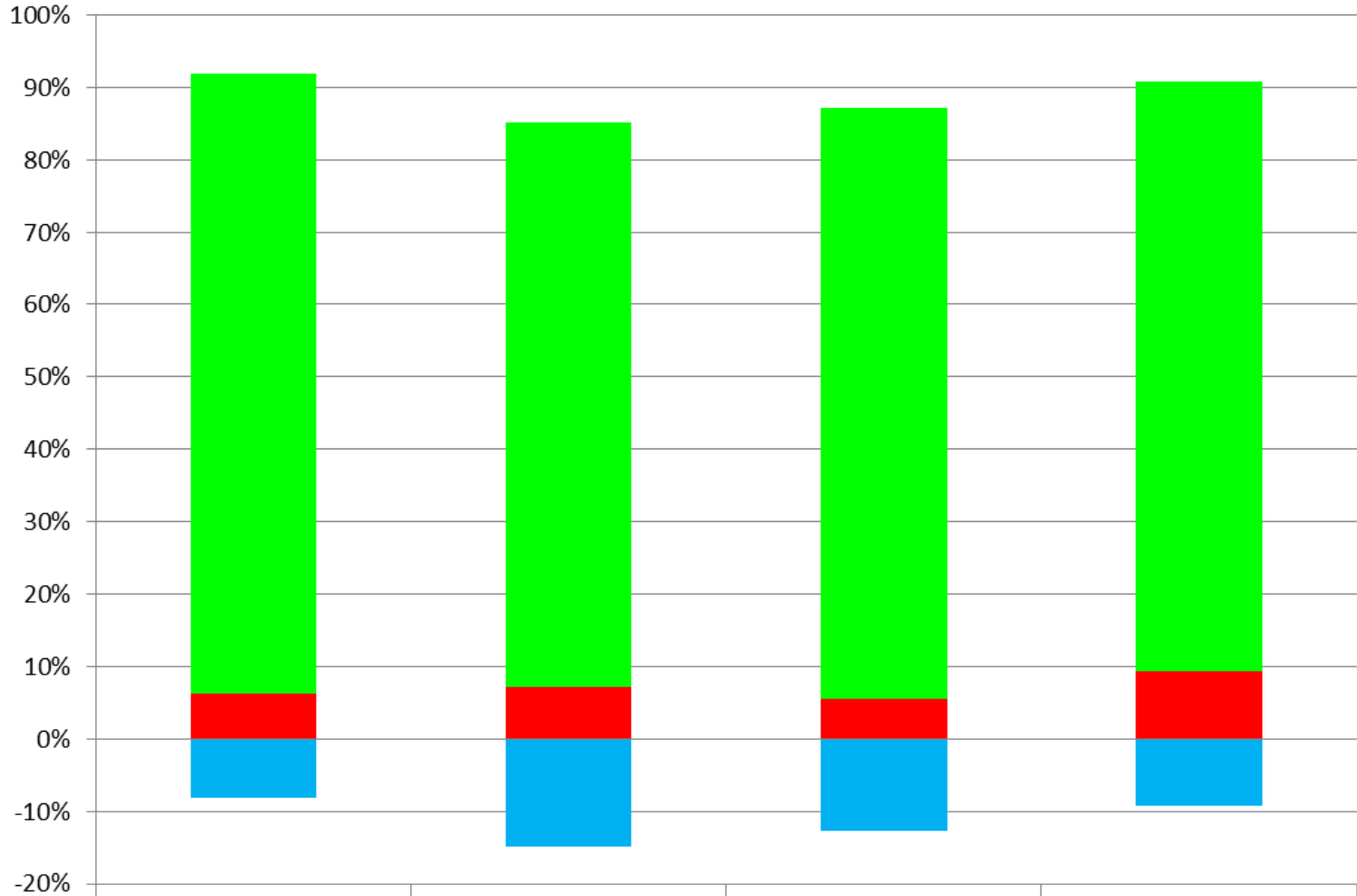

The Court System 2010-2014 Budget Plans, Adjustments and Arrears

Billions of 2013 RSD/CPI

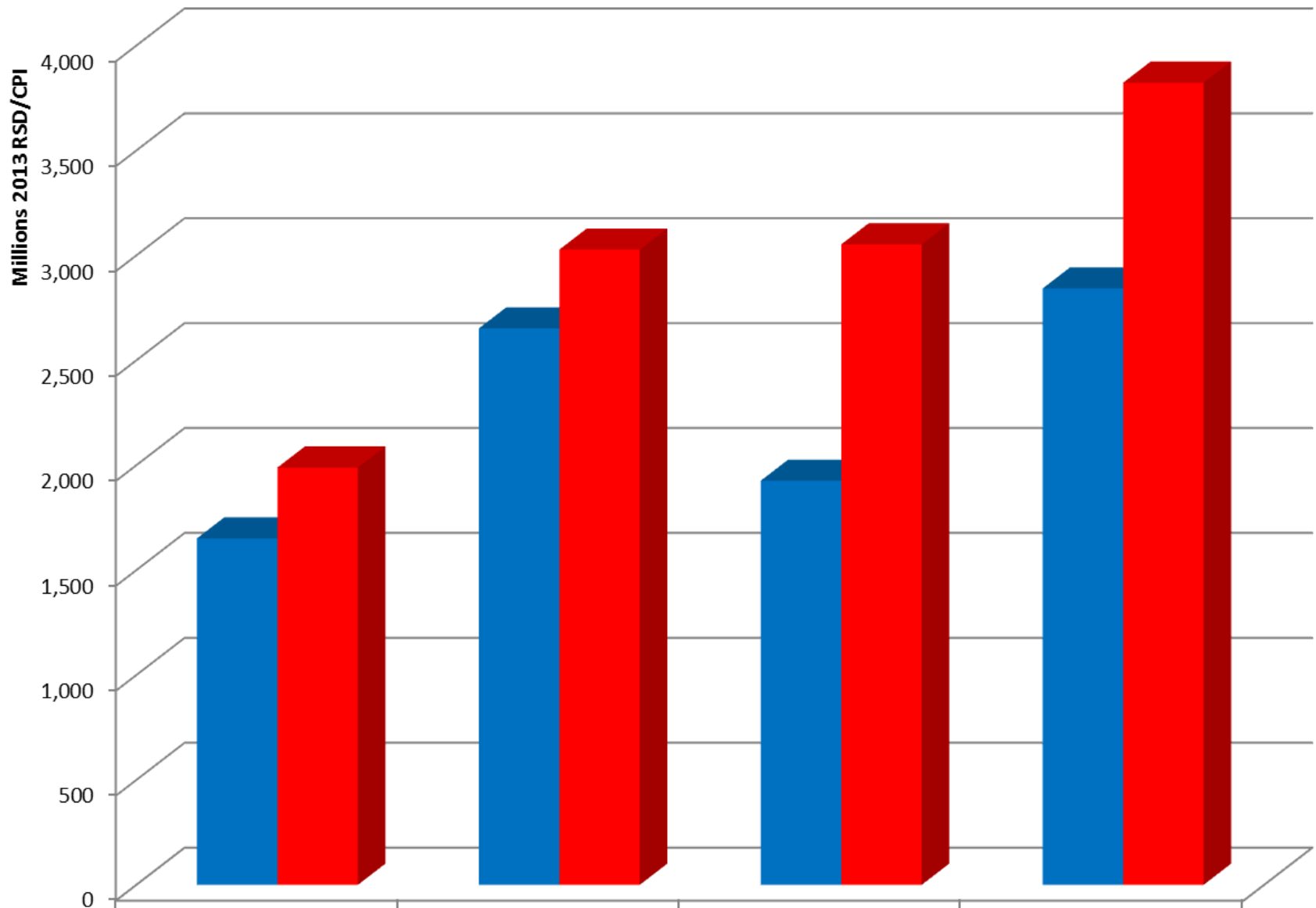
2010-13 Court System Appropriation, Budget Adjustment and Arrears as % of Consumption

	2010	2011	2012	2013
■ Appropriation, BLN 2013 RSD/CPI	22.37	28.52	28.16	24.72
■ Arrears, BLN 2013 RSD/CPI	1.65	2.65	1.93	2.84
■ Adjustment, BLN 2013 RSD/CPI	-2.12	-5.45	-4.41	-2.81

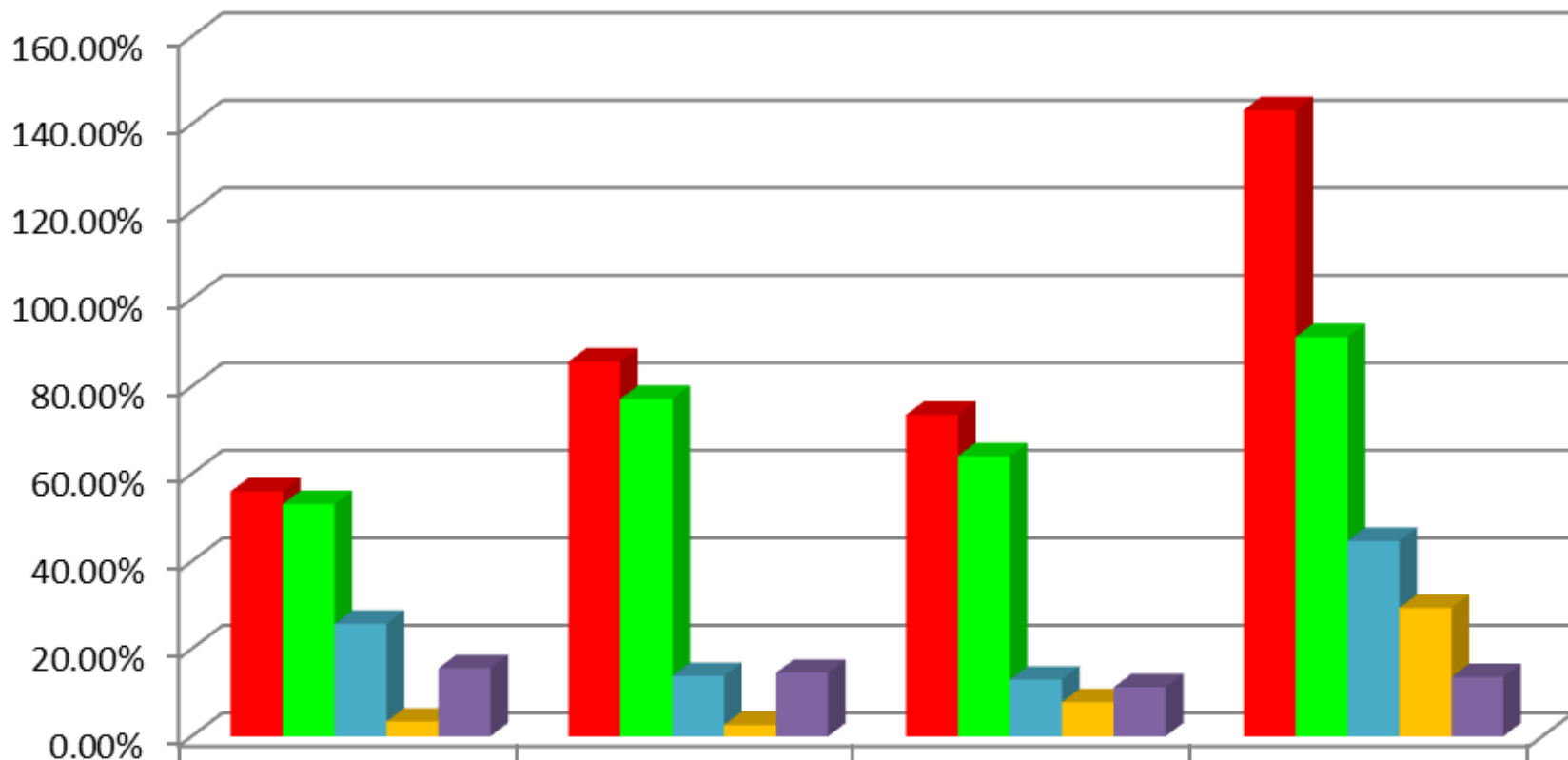

2010-13 Court System FY & Cumulative Arrears, 2013 RSD/CPI

	2010	2011	2012	2013
■ Arrears, FY	1,650,691,419	2,651,337,122	1,925,544,011	2,841,814,856
■ Arrears, Cumulative	1,988,411,999	3,027,145,807	3,052,143,060	3,822,521,003

Court 2010-13 FY Arrears as % of Executed Current Budget Net of Salaries

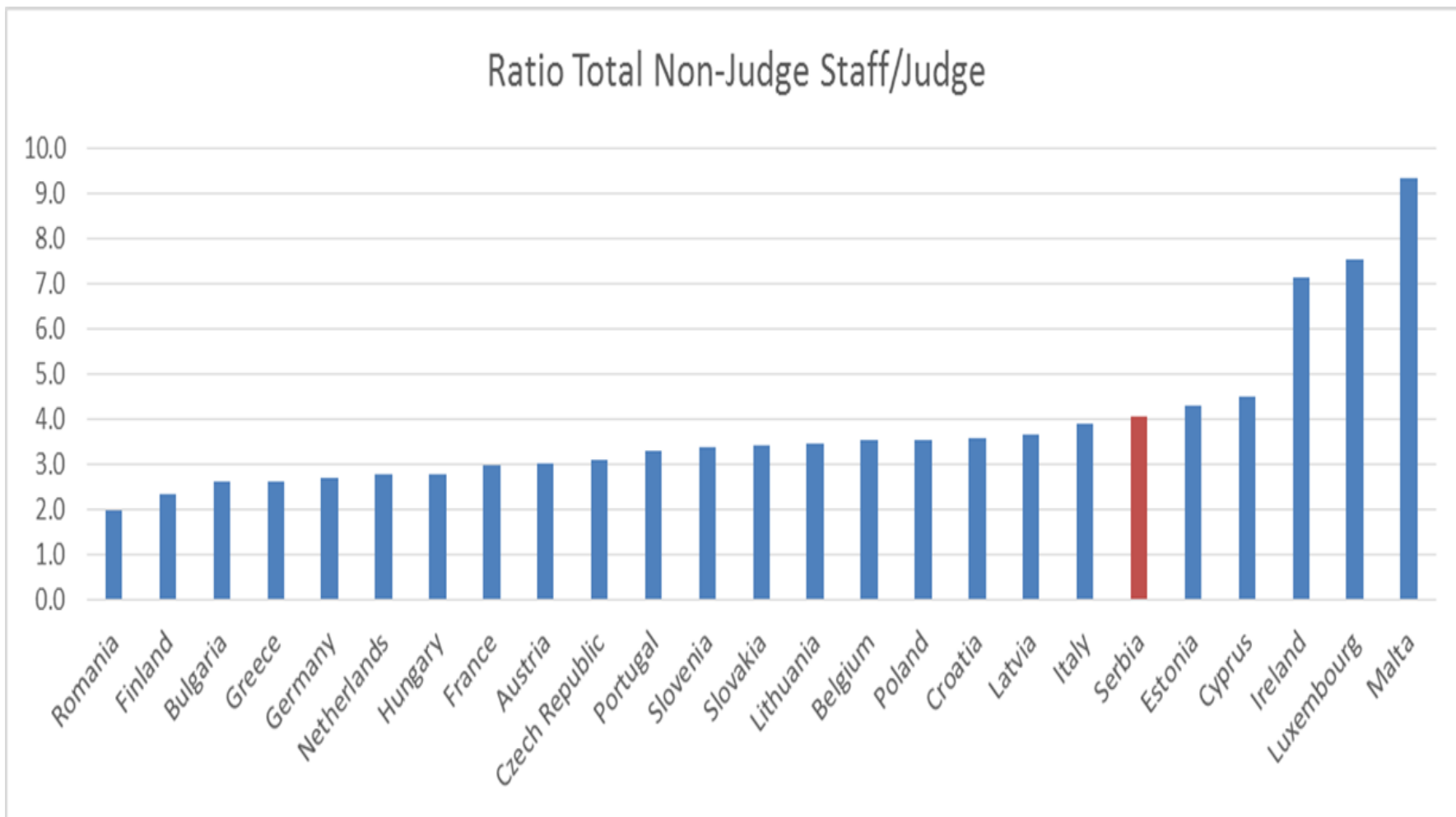

Higher	56.00%	85.66%	73.49%	143.20%
Basic	53.07%	77.14%	64.06%	91.28%
Misdemeanor	25.70%	13.78%	12.94%	44.69%
Appellate	3.37%	2.60%	7.77%	29.38%
Commercial	15.57%	14.52%	11.22%	13.51%

Funkcionalna analiza – ljudski resursi

- Veliki broj zaposlenih u sistemu
- Struktura zaposlenih je neizbalansirana i neisplanirana
- Sistemu nedostaje fleksibilnost da bolje funkcioniše
- Ocenjivanje i disciplinska odgovornost sudija se poboljšavaju
- Pravosudna akademija bi mogla da čini više na podršci transformaciji

Komparativno veliki br. osoblja po sudiji

Prateće osoblje – veliki udeo u ukupnom br. zaposlenih

Odnos br. pratećeg osoblja prema nosiocima posla, nevezanim za izvršenje, pokazuje da sudovi imaju veliki br. zaposlenih koji nisu angažovani u suštinskim funkcijama suda

Odnos br.pratećeg osoblja finansiranog iz budžeta prema nosiocima posla prema vrstama sudova – 2013.

Vrsta suda	Ukupan br. nesudijskog osoblja	Sva radna mesta vezana za procesuiranje predmeta	% obuhvatajući rad. mesta vezana za procesuiranje predmeta	Ostali zaposleni	% obuhvatajući ostale zaposlene
Apelacioni	589	504	86%	85	14%
Viši	1644	1141	69%	503	31%
Osnovni	5948	4011	67%	1937	33%
Privredni	749	619	83%	130	17%
Prekršajni	2053	1403	68%	650	32%
UKUPNO	10983	7678	70%	3305	30%

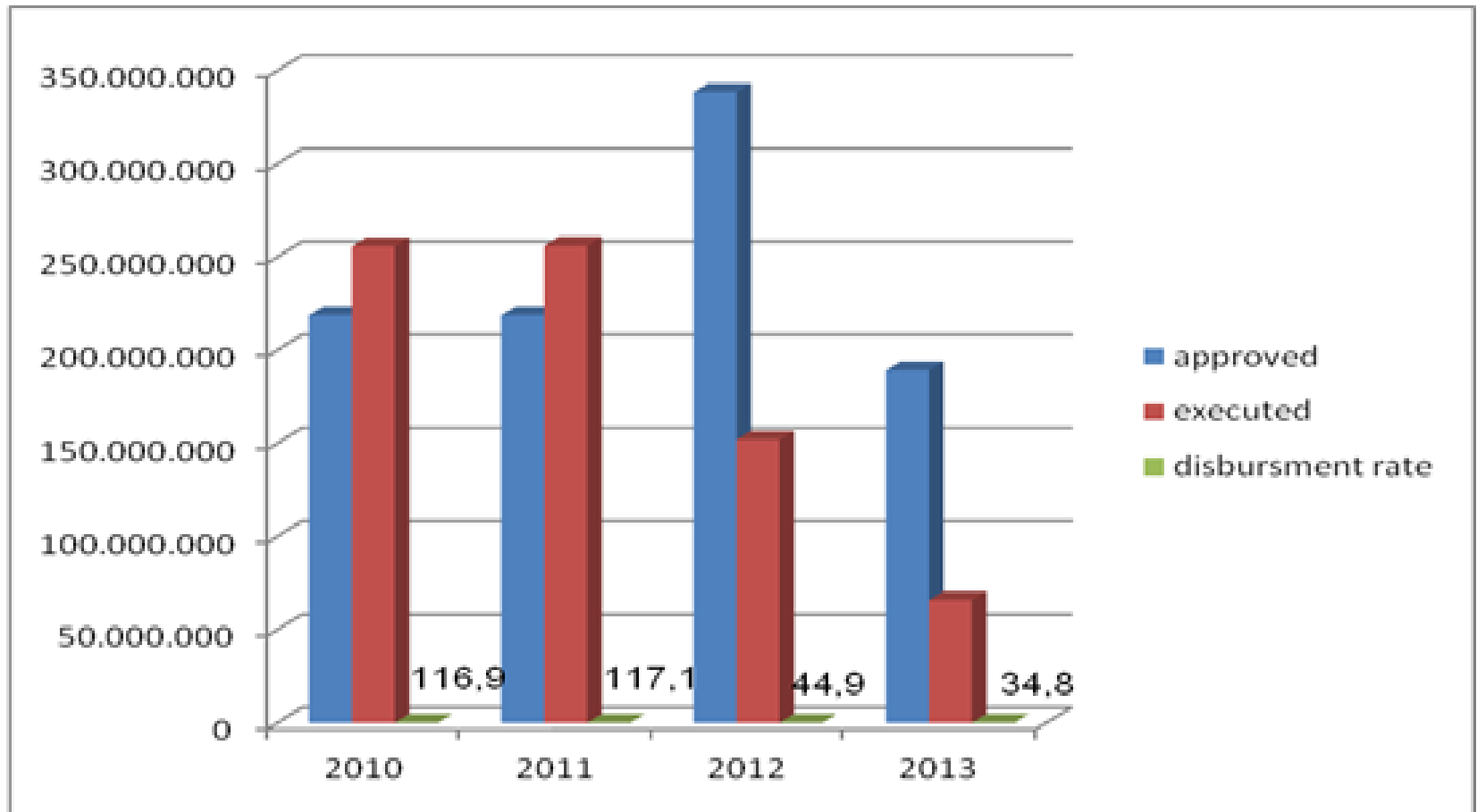
Funkcionalna analiza - IT

- Sistemi se unapređuju i postepeno zamenjuju procese bazirane na papirima
- Sistem je i dalje nedovoljno iskorišćen
- Veliki broj nepovezanih sistema s ograničenom razmenom podataka
- Nedostatak internog IT kapaciteta
- Potrebno je dugoročno budžetsko planiranje za IT

Funkcionalna analiza - infrastruktura

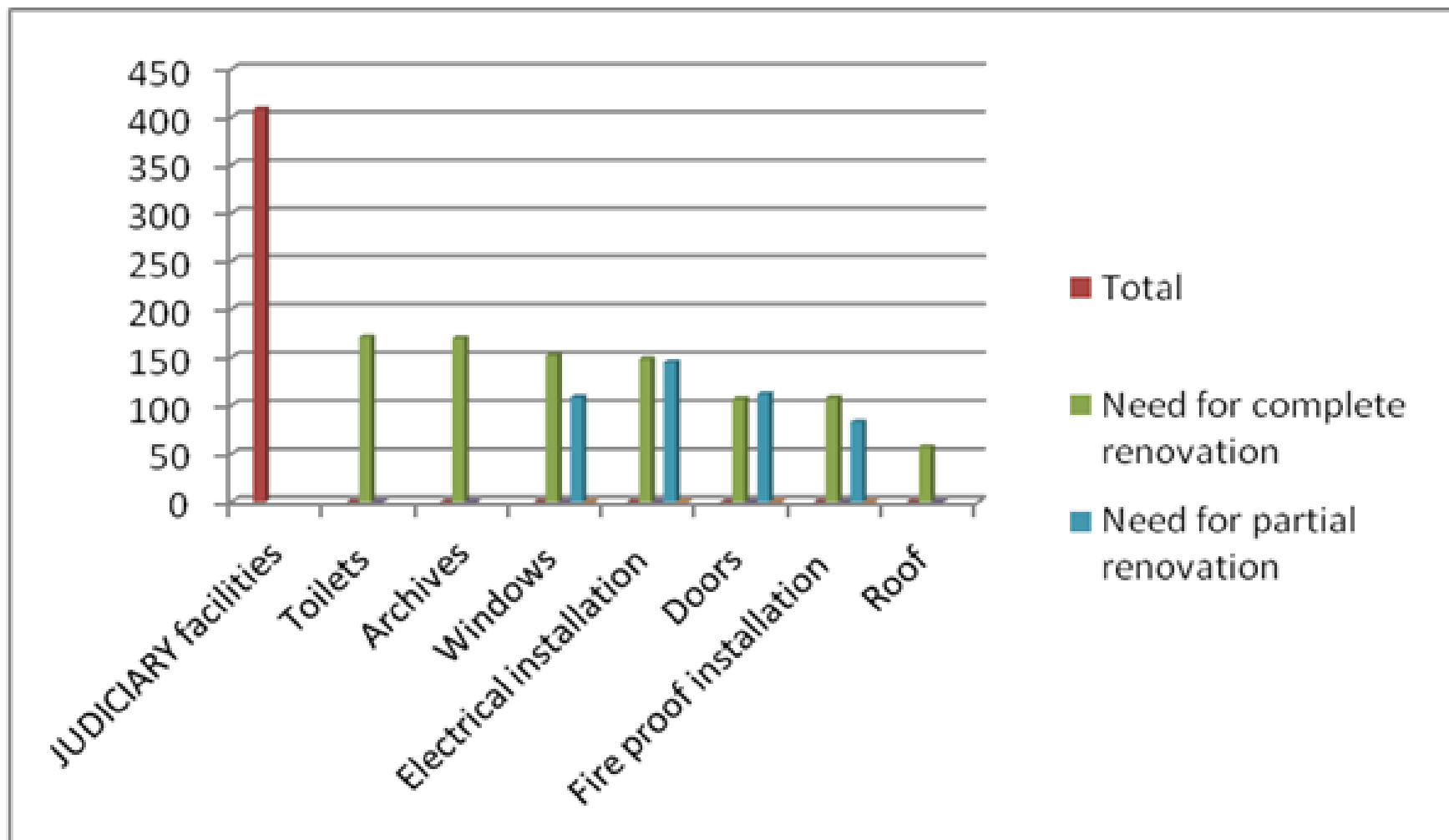
- Stalne izmene sistema predstavljaju izazov za planiranje infrastrukture
- Nepostojanje višegod. kapitalnih planova* ne dozvoljava planiranje
- Razdvojenost odgovornosti za planiranje između MPDU i VSS/DVT
- Slab kapacitet MPDU i VSS za kapitalno planiranje i investicije
- Održavanje i investicioni radovi uglavnom se vrše ad hoc
- Nedostatak sudnica i korišćenje sudijskih kabineta kao zamene za sudnice stvara probleme za efikasnost i transparentnost

Planirana i realizovana sredstva za kapitalne troškove za pravosuđe

Infrastruktura sudova – potrebe za renoviranjem

Kako pomiriti učinak i funkcionisanje?

- Potražnja se postepeno smanjuje
    - Usluge se ugovaraju spolja, van sistema
    - Opada br. novoprispelih predmeta
  - inputi se uvećavaju
    - Trošenje sredstava se povećava, uglavnom zbog povećanja zaostalih plaćanja
    - Ljudski resursi se uvećavaju, uglavnom putem ad hoc zapošljavanja
  - Rezultati stagniraju
    - Stabilan br. predmeta
    - Malo smanjenje broja starih predmeta
- Pitanje: zašto učinak i „vrednost novca“ nisu snažnije izraženi?
I šta se može učiniti, s obzirom na postojeća ograničena sredstva, da se poboljša učinak?

Sledeći koraci?

- Povratne informacije po ovim pitanjima su dobro došle
- Upoznaćemo vas s nacrtima dokumenata u toku rada
- Održavanje daljih sastanaka kako bi se akteri upoznali s ovom prezentacijom
- Radionica u junu radi diskusije o preporukama i rizicima
- Upoznavanje s celokupnim nacrtom izveštaja
- Dostavljanje komentara
- Završetak izveštaja

Pitanja?

Komentari? Reakcije?